

Den kristne revolution

af Nana Hauge

Man hører ofte folk sige, at kirken skal gøre sig gældende på tidens præmisser for at have nogen som helst berettigelse i verden. Kirken skal gøre sådan eller sådan, hvis den skal være kirke til tiden. Evangeliet skal gøres nutidigt og vedkommende, og der skal tænkes nyt.

Man glemmer så let, at kirken netop historisk set har sat sig igennem med den mission at ville forvandle verden og at dens styrke netop består deri. Lad mig give et eksempel:

Gladiator-underholdningen var meget populær i oldtidens græsk-romerske verden. Det var elskerinder, promiskuitet, og udsætning af uønskede (pige)børn (i sådan en grad var det praksis, at der i Rom var 131 mænd pr kvinde og i hele det nuværende Italien, Lille Asien og Nordafrika var 141 mænd pr kvinde) også.

Fattighjælp og hospitaler var heller ikke noget, samtidens toneangivende gik meget op i, men det kom med den spirende kristenhed, for heldigvis mente den tids kristne menigheder ikke, at de for at gøre alverden til Herrens disciple, sådan som han havde befalet dem det, skulle danne sig lige med verden og tage sig af samtidens trender og modeindfald. Det var da træls og umoderne af biskoppen i Rom at blande sig i gladiator-trenden og direkte forsøge at afbryde denne efter hans mening "uskik" og lade sig dræbe i forsøget herpå. Det var da også kedeligt og moralistisk at insistere på monogami og på at modsætte sig mord på handicappede børn og overskydende pigebørn. Denne nye tro havde ikke skyggen af chance for at vinde verden for sig. Sådan må den tids moderne mennesker have tænkt.

Og hvad med martyriet? Havde det virkelig nogen gang på jord og skulle det virkelig kunne tiltrække nye tilhængere? Ikke set med verdens øjne. Ikke desto mindre var det, hvad der skete. Kristendommen voksede og bredte sig. Som udgangspunkt uden at danne sig lige med verden, men med den mission at forvandle verden, hvad kristendommen da også gjorde. Man kan endda godt tale om, at kristendommen revolutionerede verden.

Det gjorde den på den måde, at den indførte hvad man kan kalde en etisk revolution. Det hele startede med dåben, og for os, der er født ind i en kristen kultur, tror jeg det er umuligt at forestille os, hvilken livsomvæltning, hvilken nyskabelse, dåben har været for mennesker i antikken. Hvor vi i dag primært ser dåben som en bekræftelse på noget, vi allerede har eller lever i, var det på ingen måde tilfældet for de mennesker der oplevede at blive døbt for 2000 år siden. For dem var dåben virkelig en total forvandling af deres liv. At blive døbt var at indtræde i en helt ny virkelighed, der betød at man i store træk måtte lægge alt det bag sig, man hidtil havde kendt til, og leve på en helt ny måde, end man før havde kendt til. Vi aner det, når vi læser i Det Nye Testamente med de mange passager om at gå fra liv til død og fra lys til mørke.

Før man kunne indtræde i dette nye liv, måtte der forberedelse til. Man måtte først være med i det nye fællesskab som katekumen, og her kunne man kun deltage i noget af gudstjenesten. Man havde fx ikke adgang til at deltage i nadveren, og sådan kunne der gå mange år, hvor man forberedte sig på at blive kristen ved at blive vant til det kristne liv og den nye og helt anderledes etik det kristne liv indebar. Først når man var blevet vant til den nye livsform, og når man var blevet fortrolig med historien om, hvordan alle mænd og kvinder engang slavede i dødens og djævelens og alle onde ånders fængsel, og om hvordan Kristus havde sat disse fangne fri, da han med sin død og opstandelse styrtede helvedes porte, besejrede døden og synden og trak de fangne ud af dødens og syndens garn, først da kunne man blive døbt. Alt det fik man nu del i, idet ens krop blev sænket ned i dåbens vand. Et nyt liv, hvor man ikke var i de onde magters og verdens vold, men hvor man var i Kristi hånd og havde del i hans sejr over mørke og død.

Den døbte var nu befriet for alle de onde kræfter, der var på spil i verden. Kristi sejr over døden havde for den kristne så at sige rensset denne verden for den værste dæmoni og bragt den tilbage til den verden, Gud skabte som god, og nu begyndte det nye liv, og dette nye liv kom virkelig til at forandre verden, som man kendte den. Troen på Kristi sejr over døden kom til at omforme antikkens rå samfund, transformere det til den civilisation med respekt for menneskelivet, med ligeværd mellem kønnene, med omsorg for de svage og syge og fattige, som vi den dag i dag lever i efterdønningerne af. Siden dengang har kirken i perioder stået i fare for at danne sig lige med verden, og hver gang, den har gjort det, har der heldigvis indefra været reformbevægelser, der fik kirken tilbage på rette spor: munkevæsenet, de middelalderlige reformbevægelser, Reformationen, pietismen og her i Danmark de gudelige vækkelser i starten af 1800-tallet.

Det er ikke anderledes i dag. Vi skal også finde ud af, om vi som kristne skal danne os lige med verden, eller om det skal være vores mission at forvandle verden. Med Chestertons ord skal vi finde ud af om kirken skal bevæge sig i samme retning som verden, eller om den skal *bevæge* verden.